

KS. TADEUSZ BIAŁOUS, JANUSZ SOBOLEWSKI

KS. JÓZEF RADWAŃSKI
TRUDNOŚCI CZŁOWIEKA HARTUJĄ

TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW RAJGRODU

Józef Jan Radwański urodził się w Warszawie 10 marca 1891 r. W 1916 r. ukończył Wyższe Seminarium Duchowne w Płocku i przyjął święcenia kapłańskie. W listopadzie 1925 r. wyjechał do Francji, gdzie pracował w Nancy i Bruay, wśród miejscowej Polonii. W jednym z listów napisał:
(...) Przyjechawszy do Francji byłem podobny do roślinki, przesadzonej z jednego miejsca na drugie.

Jak ta roślina, tak i ja czułem się początkowo jakby wykolejony, wytrącony z równowagi. Dziś jestem inny, nawet odmłodzony. Trudności człowieka hartują...

W 1930 r. wybudował kościół w Bruay, a w 1934 r. powrócił do kraju i 13 kwietnia objął parafię w Rajgrodzie. Rozwinął tu szeroką działalność: budowa nowej plebanii i następnie szkoły, rozwój stowarzyszeń i organizacji. Po zajęciu tych ziem przez ZSRR we wrześniu 1939 r., włączył się w działalność konspiracyjną. W lutym 1940 r. w swym Dzienniku zapisał:
(...) były dni tragiczne, bo wywieźli wtedy więcej niż 20 rodzin urzędników, podleśniczych i leśniczych. Kiedy bolszewicy okrążyli ich domy, obudzili obywateli, którym rozkazali zabrać trochę jedzenia, pościel, ubrania (...) Można sobie wyobrazić ich zdumienie i przerażenie tych ludzi, którzy nie mieli możliwości nawet kupić dla swych dzieci cieplejszych ubrań. Takich rzeczy nie było w sprzedaży. Półnogie dzieci posadzili na sanie, a kto się sprzeciwiał tego wiązali. Wszystkich przywieźli do Grajewa i posadzili do wagonów towarowych...
25 września 1940 r. został aresztowany i przeszedł ciężkie śledztwo. 27 maja 1941 r. Trybunał Wojenny w Mińsku skazał go na karę śmierci przez rozstrzelanie.

W dokumentach brakuje potwierdzenia wykonania wyroku, ale rajgrodzki proboszcz nigdy nie powrócił do swej parafii. Co stało się z ks. Józefem Radwańskim? Czy przeżył masakrę więźniów pod Czerwinią?

Ks. Tadeusz Białous, Janusz Sobolewski

KS. JÓZEF RADWAŃSKI
TRUDNOŚCI CZŁOWIEKA HARTUJĄ

TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW RAJGRÓDU

RAJGRÓD 2009

Wydawca:
Towarzystwo Miłośników Rajgrodu
19-206 Rajgród, ul. Warszawska 32/20, tel. 086 272 14 95, 272 17 24
e-mail: tmr@rajgrad.pl

Wydanie dofinansowane przez:
Radę Ochrony Pamięci, Walk i Męczeństwa
w Warszawie

Redakcja techniczno-komputerowa:
Emilia i Janusz Sobolewscy

Projekt okładki:
MAGDRUK

Zdjęcia:
Janusz Karwowski - nowe fotografie
Fotografie archiwalne pochodzą ze zbiorów prywatnych

Korekta:
Jan Tarnacki

ISBN: 83978-88371-11-8

Druk i oprawa:
Magdruk
tel. 086 216 00 85, tel. 216 95 37
e-mail: magdruk@wp.pl

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
Rozdział I	
Rodzina i szkoła	7
Rozdział II	
Pierwsze doświadczenia duszpasterskie	13
Rozdział III	
Działalność duszpasterska wśród polonii francuskiej.....	17
Rozdział IV	
Ks. Józef Radwański proboszczem w Rajgrodzie	27
Rozdział V	
Wielka działalność duszpastersko-społeczna nowego proboszcza.....	51
Rozdział VI	
Wojna w Rajgrodzie i działalność konspiracyjna	87
Rozdział VII	
Ostatnia podróż	115
Posłowie	169